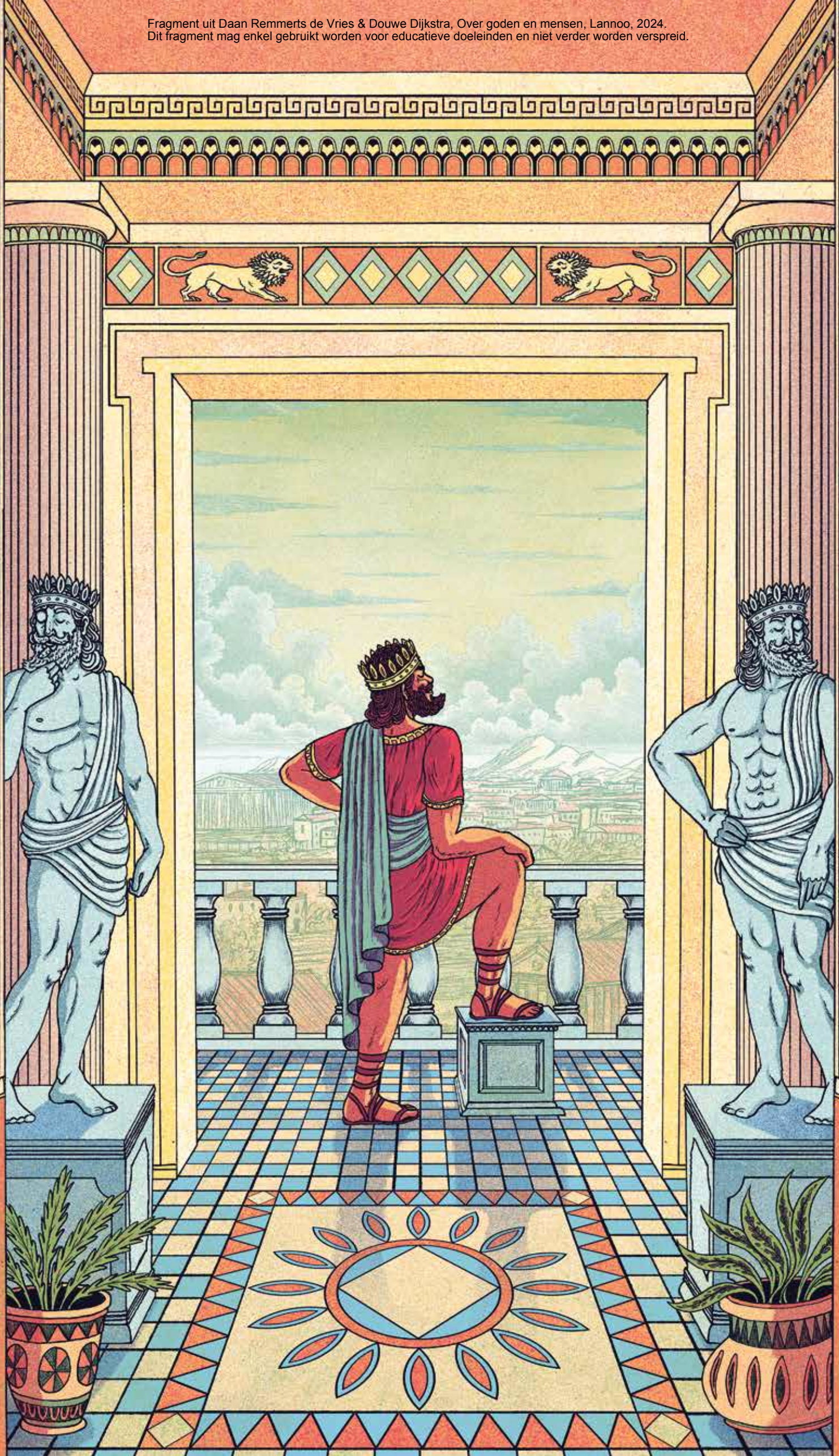
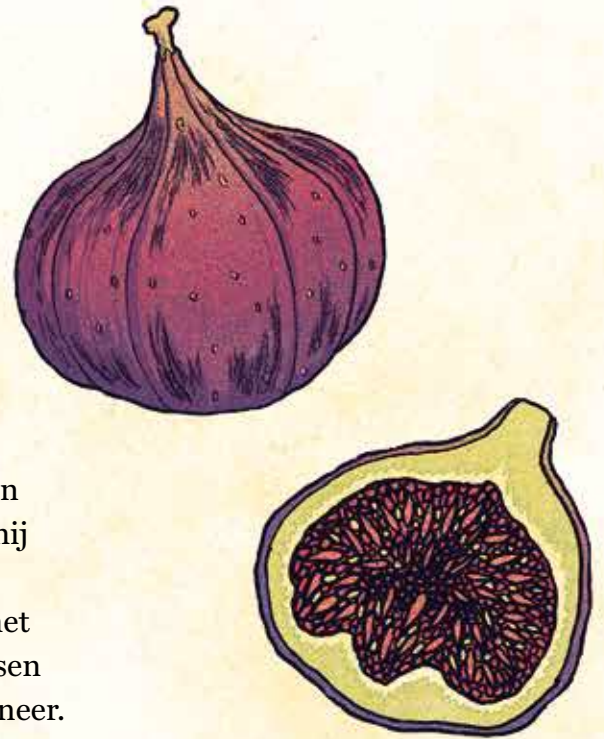

TANTALOS

Telkens als koning Tantalos op zijn balkon stond, hoog boven de daken van zijn onderdanen, viel hem de gedachte in dat hij oppermachtig was.

Hij had een enorm paleis met wel duizend soldaten. En het volk sidderde als hij langskwam in zijn praalwagen, de mensen bogen zich in het stof en Tantalos keek glimlachend op hen neer.

Ja, hij was een imposante vorst, daarvan was hij overtuigd. Hij was een gróót heerser, hij was een geweldenaar. En: óók nog onaantastbaar! Want bovendien was hij een zoon van de oppergod, Zeus...

Is dat laatste waar?

Misschien.

Tantalos' moeder heette Pluto, ze was een nimf. Ooit scheen ze een ontmoeting te hebben gehad met Zeus. Maar wat er toen precies had plaatsgevonden, was altijd vaag gebleven; ze had er nooit veel over willen zeggen...

Hoe het ook zat, Zeus mocht die patserige Tantalos wel. Dat was tenminste een echte vent! Tantalos hield van wedstrijden in wagenrennen of speerwerpen, en hij was dol op jachtpartijen. Ja, Zeus kon dat allemaal best waarderen, die Tantalos leek wel op hemzelf...

Zeus nodigde Tantalos dan ook uit om te komen eten, boven op de berg Olympos, daar werd een feest gehouden. Dat gebeurde wel vaker – maar nooit met mensen erbij.

Deze keer dus wél! Tantalos mocht aanschuiven, hij kreeg een stoeltje in een hoek, en er werd een bord voor hem neergezet.

Zeus hield, zoals gewoonlijk, een toespraak. Bulderend maakte hij wat grappen over de mensen in de diepte en hij vertelde langdurig over de strijd die zij, de goden, ooit hadden gevoerd met de titanen – een verhaal dat iedereen al zeker tachtig keer had aangehoord. Daarna sprak hij droevig over Persephone, een dochter van hemzelf en Demeter, die kort geleden was ontvoerd door zijn broer Hades, de heerser van het schimmenrijk. Nu woonde Persephone dus in de donkere onderwereld, en was ze Hades' vrouw...

Daarop was het even stil en keek Zeus zwaarmoedig voor zich uit. Niemand durfde hem te storen.

Uiteindelijk maakte hij een grommend geluid en zei toen: 'O ja... Er is vandaag een mens hier aan tafel... Tantalos heet-ie en hij zit daar...' Hij wees. 'Het zou kunnen dat Tantalos ook familie van ons is...' mompelde Zeus, en hij zorgde ervoor dat hij daarbij niet in de richting keek van zijn echtgenote, Hera, want háár zoon was het tenslotte niet.

'Goed', ging Zeus verder. 'Ik heb hem er daarom maar eens bij gevraagd... Nou, dat is alles. Kom, we vallen aan! Er is opgediend. Laat het niet koud worden!'

Daarop wilde hij gaan eten.

Maar nu stond Tantalos op. Die had namelijk een hele voordracht voorbereid. Die wilde nu gaan zeggen dat hij blij was dat hij nu *eindelijk* eens met de goden mocht dineren, en dat hij dat ook wel terecht vond, want hij, Tantalos, was toch een van de meest roemruchte koningen die er ooit waren geweest, en dus had hij op een uitnodiging zitten wachten...

Ja, hij had een hoop praatjes! En die zou hij zeker hebben uitgesproken als hij daar de kans voor had gekregen. Alleen kreeg hij die kans *niet*.

‘Ik,’ begon Tantalos parmantig, ‘ik ben dus-’

Korzelig viel Zeus hem daarop in de rede: ‘Wat zullen we *nou* krijgen?!’

De wenkbrauwen van Tantalos gingen omhoog. ‘Eh... Hoezo?’ mompelde hij.

‘Jij moet je bek houden!’ riep Zeus wrevelig. ‘Je mag hier vreten, vent, in ons gezelschap! En als je wat wordt *gevraagd*, dán kun je antwoorden! Dit is dus je eerste en laatste waarschuwing! Klep houden en je bordje leegeten! Begrepen?!’

Stilletjes ging Tantalos weer zitten. De goden begonnen te kauwen op hun voedsel, een paar muzikanten tokkelden op hun lier. Demeter werd omhelsd door enkele van haar vriendinnen, en Apollo vertelde een mop over een orakel dat enkel had kunnen kuchen na het inademen van een hap goddelijke damp. Alle goden lachten hartelijk, ja, de sfeer begon erin te komen.

Maar niet voor Tantalos. Die zat achter zijn bord met ambrozijs, en hij voelde zich klein. Klein en vernederd.

Geen prettige gewaarwording! Op aarde was hij de stralende vorst. Daar knielde iedereen die in zijn buurt kwam en als hij een opmerking maakte, als hij bijvoorbeeld zei: ‘Het stinkt hier! Kan er niet een raam open of zo?’, dan gingen er pijlsnel allerlei mannen aan de slag om ervoor te zorgen dat hij tevreden kon zijn.

Maar hier was dat dus... anders. Hier was hij nietig en onbeduidend, ja, hij mocht erbij zijn, maar eigenlijk was hij een soort van kind; hij kreeg te eten, maar moest zwijgen. De goden hadden helemaal geen zin om te luisteren naar het dwaze geklets van een sterveling.

In een servetje verzamelde Tantalos nu stiekem wat ambrozijs – een nogal vettig gerecht, gemaakt van honing. Maar wél iets wat op aarde niet was te krijgen. Dit was het gebruikelijke voedsel van de goden! Het recept was geheim, en dat moest natuurlijk zo blijven...

Diezelfde avond werd Tantalos teruggevlogen naar zijn paleis. Hij had de hele maaltijd lang geen woord gezegd. Zeus mocht hem hebben uitgenodigd, maar er werkelijk bij horen deed hij niet. De goden hadden niet de minste interesse in hem gehad – zeker niet na die berisping van de oppergod.

Eenmaal thuis kloste Tantalos op en neer door zijn troonzaal. ‘Stelletje eikels’, mompelde hij gepikeerd. ‘Mij zo toesnauwen! Waar haalt die idioot het lef vandaan... O, wij zijn goden! Wij weten alles! Wij zijn zó ongelooflijk slim en goddelijk! Dus jij moet je muil houden... Nou, wácht maar! Dat zullen we nog wel eens zien...’

Al de volgende avond gaf hij zelf een etentje, voor een paar hooggeplaatste kennissen. Daar hield Tantalos een lange toespraak. Hij vertelde hoe hij persoonlijk was uitgenodigd op de top van de Olympos. Daar had hij met zijn beste vrienden, nee, zijn *familieleden*,

de goden, zitten vreten. En die goden hadden aan zijn lippen gehangen! Die hadden alles van hem willen weten! En hij, Tantalos, had toen een goede grap verteld!

Tantalos had de mop van Apollo daarop letterlijk herhaald. Hij was een slechte moppenverteller, eigenlijk had hij geen gevoel voor humor; maar zijn gasten lachten eerbiedig.

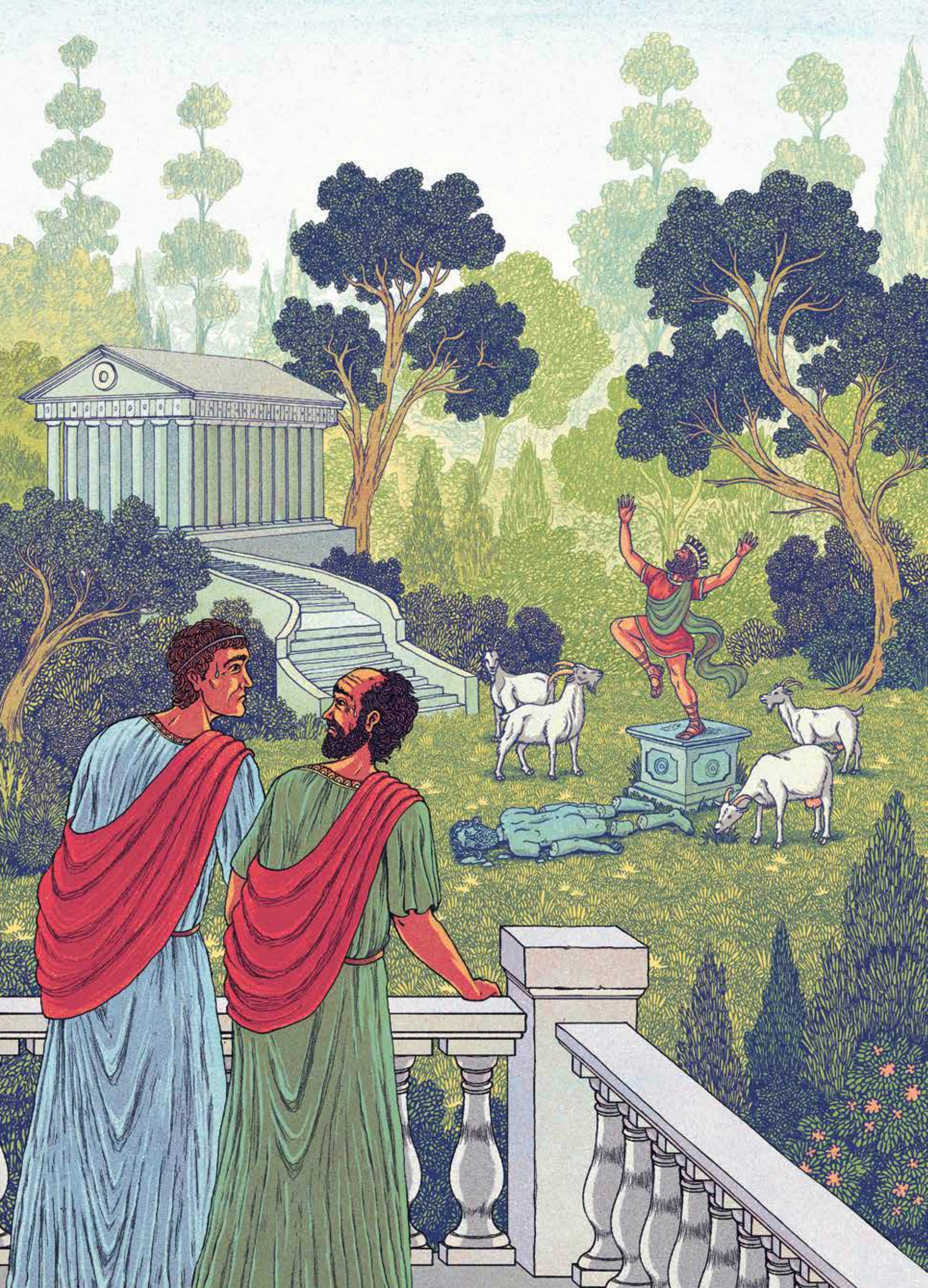
Daarna had Tantalos dat servet uitgevouwen en hij had gezegd: 'En kijk eens wat ik jullie nu opdien? Dit is... ambrozijs! Ja, ja! Het voedsel van de goden!'

Het was heel stil aan tafel geworden. De adellijke dames en heren hadden zich verslikt, en hun ogen hadden zich opengesperd.

'Daar kijken jullie wel effe van op, hè!' had Tantalos geroepen. 'Maak je maar geen zorgen, hoor! De goden vonden me zó aardig dat ze erop stonden dat ik dat meenam! "Voor thuis!" zeiden ze. "Jij bent ons zó dierbaar dat je het voedsel van de goden ook op aarde mag eten!"'

Vervolgens gaf hij iedereen persoonlijk een stukje.

Het zal duidelijk zijn: dit was een ernstige overtreding! Het gerecht van de goden mocht niet zomaar op aarde worden gegeten! Want daarmee zouden de mensen toch zeggen: kijk eens, eigenlijk zijn we nét zo belangrijk en voornaam als de goden zelf...

In de dagen na dat dinertje was Tantalos dan ook een beetje zenuwachtig. Hij wist best dat hij nu gestraft zou kunnen worden. Het was mogelijk dat Hermes opeens voor de drempel van zijn deur zou staan...

Maar toen er dan een week was verstreken waarin er niets gebeurde, trok Tantalos de conclusie dat de goden niks hadden gemerkt. Niet alleen was ze niet opgevallen dat hij die ambrosijn had gepikt, zelfs de verdwijning van dat servetje hadden ze over het hoofd gezien!

‘Zie je wel’, mompelde Tantalos. ‘Opscheppers zijn het! Bluffers! Praatjesmakers! En die Zeus, die bullebak, dat is nog de ergste...’

En ineens begon Tantalos te grinniken. Want een vreselijk plan ging door zijn hoofd...

Een paar dagen later stuurde hij een uitnodiging aan de goden. Hij deed dat door een orakel in te schakelen.

Orakels waren meestal vrouwen. Die leefden in bepaalde tempels, en ze konden de goden vragen stellen; dat deden ze soms door het inademen van zwaveldamp, die uit bergspleten omhoogkwam, in die zwaveldamp hoorden ze dan de goden spreken.

‘Een invitatie!’ krijste Tantalos nu, tegen het orakel waar hij naartoe was gegaan. ‘Ik heb bij de goden gegeten, snap je, eigenlijk ben ik zélf een soort god! En dus mogen ze nu bij mij komen eten! Donderdag over een week, dan verwacht ik ze. Het hele zootje!’

De priesteres knikte, ze ademde de dampwolk in, ze mompelde wat. En na enkele minuten sloeg ze haar ogen weer op.

‘Ik heb contact gehad met Apollo’, zei ze. ‘Die heeft me beloofd dat hij het door zou geven. Volgens mij is het in orde...’

Tantalos grinnikte. Hij reed terug naar zijn paleis.

Na dat bezoek begon hij zich steeds merkwaardiger te gedragen. Soms stond hij langdurig giechelend uit het raam te staren. En daarna, als iemand hem wat kwam vragen, kon hij onverwachts in drift uitbarsten; één keer smiet hij zelfs een bord olijven als een discus door de zaal.

De volgende ochtend hoorden ze hem krijsen, in de paleistuin: ‘Ik ben Tantalos! Tantalos! Ik ben de grootste, de allermachtigste, hoor je...! Ik ben een godenzoon!’

Toen er daarop dienaren naar hem toe kwamen rennen, bleek dat hij zo tekeerging tegen een kudde geiten.

Op een stormachtige avond voerde de gestoorde Tantalos werkelijk uit wat er blijkbaar door zijn hersens spookte...

Al een tijdlang had hij zitten loeren naar zijn zoon, Pelops. Die zat nietsvermoedend in een hoek van de zaal een tekening te maken, met houtskool op een stuk papyrus. Tantalos luisterde naar de schurende wind rondom de muren en naar het gekras van die staafjes houtskool; en plotseling liet hij een paar van zijn wachters komen.

‘Breng hem weg!’ zei Tantalos, wijzend naar zijn zoon. ‘Ik wil hem niet meer zien. Nooit meer! Hij ergert me! Hij ergert me *enorm*! Breng hem naar de diepste kerker! En daar... moeten jullie hem wurgen.’

De beide wachters keken elkaar even aan. Maar eigenlijk waren ze intussen doodsbang geworden voor die geschifte heerser; en dus grepen ze de jongen bij zijn armen, en vervolgens voerden ze klakkeloos uit wat de koning hen had bevolen...

Tantalos' vrouw, Dione, kwam hem de volgende dag snikkend vertellen dat hun zoon was verdwenen. IJzig hoorde Tantalos haar aan; en daarop mompelde hij ‘dat dat joch waarschijnlijk gewoon ergens op jacht was gegaan’. Nee, ze moest ophouden met dat gegrien! Die jongen kwam wel weer opdagen! En nu moest ze hem met rust laten, hij had veel aan zijn hoofd...

De bewuste donderdagavond brak aan. Tantalos had alles laten schoonmaken, hij had een lange tafel laten dekken en persoonlijk de wijn geproefd. Zijn koks waren al de hele dag bezig met het bereiden van eten.

Rond een uur of zeven kwam een bediende hem met een verschrikt gelaat melden dat er ‘goden voor de deur stonden’.

‘Een hele groep, o grote heerser! Misschien wel alle goden van de Olympos!’

Tantalos glimlachte. ‘Natúúrlijk’, zei hij arrogant. ‘Dat is familie van me... Waarvoor denk je dat ik die zaal heb laten klaarmaken? Laat ze binnen, stommeling! Schiet op!’

Keuvelend betraden de goden de zaal, ze schoven aan rondom de tafel. Ja, daar zaten ze werkelijk, in zijn paleis! Ze kregen wijn, ze dronken.

Tantalos had gebogen.

‘O grote goden,’ had hij gezegd, ‘het is me een diepe, diepe eer om u te ontvangen!’

‘Da's oké, jong’, had Zeus gezegd. ‘Zo zien we dat graag! Een etentje bij ons, nu dan bij jou. Netjes en beleefd!’

De goden gingen opnieuw met elkaar zitten babbelen. Wéér zat Tantalos erbij, zonder dat hem iets werd gevraagd. Maar hij grijnsde breed, want nu zou hij eindelijk vergelding krijgen voor wat hem was aangedaan...

Schotels werden binnengebracht. Schalen met vis, met dolmadakia, met aubergines en tomatensaus. En ten slotte een enorm bord met stukken gebraden vlees.

Het rook verrukkelijk. Maar al op het moment dat het laatste gerecht werd neergezet, hielden de goden op met praten. Stuk voor stuk staarden ze peinzend naar die bleke lappen vlees die daar lagen te dampen in de jus.

De enige die niks merkte was Demeter, die nam verstrooid een brok en begon meteen te kluiven.

Zeus schraapte zijn keel. ‘Demeter...’

Demeter keek op. ‘Eh... Ja?’

‘Demeter’, zei Zeus zacht. ‘We begrijpen dat je verdrietig bent om onze dochter. Dat je daarom niet zo helder als anders bent... Maar...’

Demeter slikte wat vlees door. ‘Wat? Wat is er dan?’

‘Leg de rest neer’, zei Zeus. ‘Want wat je hier eet is... een mens.’

En nu werd de stilte iets wat je bijna kon aanraken. Demeter keek met afgrijzen om zich heen. Tantalos kromp ineen. Hij was spierwit geworden.

Zeus stond langzaam op. Toen hij begon te spreken, leek zijn stem van een grote afstand te komen.

‘Tantalos...’

Tantalos maakte een piepend geluid.

‘Tantalos, je bent niet goed snik’, zei Zeus traag. ‘Dit is walgelijk.’

‘Gewoon geitenvlees...’ piepte Tantalos. ‘Eerste kwaliteit!’

Zeus schudde zijn hoofd. Hij keek rond, naar de starre gezichten van de andere goden.

‘Deze sterveling’, zei hij, met iets treurigs, ‘heeft het ergste gedaan wat hij had kunnen doen...’

Nu staaarde hij naar Tantalos zelf. ‘We weten allang dat je een servet hebt gejat’, zei Zeus. ‘Ik tel ze na afloop van het eten altijd zelf... Waarschijnlijk heb je dat servet gebruikt om ambrozijn mee te pikken. Maar goed, dat hadden we nog door de vingers kunnen zien. Al blijft het onbeschoft dat je zoiets uithaalt... Maar dit... Je *zoon*... Waarom in godesnaam heb je dit gedaan? Heb je geen hart?’

Tantalos wist best waarom hij het had gedaan: hij had Pelops nooit gemogen. Altijd was hij bovendien bang geweest dat zijn zoon hem op een dag van de troon zou stoten, om vervolgens zelf koning te worden.

Maar dat zei hij niet, want hij was inmiddels bevangen door een razende paniek.

‘Blijkbaar wilde je wraak op ons nemen’, ging Zeus verder. ‘En hoopte je dat wij nietsvermoedend dit, eh... *vlees* zouden oppeuzelen, terwijl jij gniffelend zat toe te kijken... Blijkbaar dacht je dat je ons zo in de maling kon nemen! Dat je ons kon *overtroeven*!’

Jij hoogmoedige, gluiperige smeerlap! We zullen de zaak weer terugdraaien. Want dat joch had niet mogen sterven! Maar met jou... komt het niet meer goed... Nooit meer...’

Zeus mompelde een spreuk. Het resultaat was ontstellend. De stukken vlees begonnen te bewegen. Ze kwamen naar elkaar toe. Ze drukten zich tegen elkaar aan. Langzaam maar zeker ontstond daar, op dat bord, een menselijke figuur.

Al na een paar minuten lag daar Pelops, in een plas gesmolten boter. Het enige wat ontbrak was een stukje van zijn schouder, want dat was opgegeten door Demeter.

Er ging een schok door Pelops heen. En toen rees hij plotseling hijgend overeind. Hij drukte meteen een hand tegen zijn gehavende linkerschouder.

‘Epione’, zei Zeus. ‘Jij bent de godin van de geneeskunde. Repareer jij die schouder even?’

Epione stond op. Ze trok een stukje ivoor tevoorschijn, dat legde ze op de wond. De jongen begon te snikken.

‘Kom, kom’, zei Epione. ‘Het gaat alweer beter, toch...? Hier heb je nog een zalfje. Driemaal daags erop smeren gedurende een week. Dan is het over! Ik kom er volgende week nog wel even naar kijken...’

‘Prima’, zei Zeus. Weer wendde hij zijn gezicht naar Tantalos.

Maar die had zich al omgedraaid. Hij stormde naar een uitgang van de zaal. Hij sprong over de drempel.

Maar waar hij gewoon de volgende zaal had verwacht aan te treffen, was nu een gat. De vloer onder de voeten van de koning had zich geopend. Gillend viel hij in een zwarte diepte omlaag...

Met een bons kwam hij terecht op een bodem van stenen. Het was er schemerig donker. Tantalos voelde aan zijn armen en zijn nek; nee, hij had niets gebroken.

Een lange, duistere figuur kwam bij hem staan. ‘Wel, wel, wel! Wie hebben we daar? Dat is Tantalos! Hallo, vent!’

‘Wie... Wie ben jij?’

‘Hades’, zei de man. ‘En jij bent net gestorven. Je bent nu in mijn rijk.

De onderwereld...’

Toen Tantalos’ ogen gewend waren aan het valse licht, zag hij ook een driekoppige hond, vlak in zijn buurt. Het beest begon driestemmig te grommen.

Wat later kwam Hades opnieuw kijken naar de gevallen koning, in gezelschap van zijn nieuwe vrouw, Persephone. Arm in arm kwamen ze aangesjokt.

‘Och jeetje...’ zei Persephone, toen ze hem in de gaten kreeg. Ze sloeg een hand tegen haar mond.

Want daar, in het meest onguere deel van het dodenrijk, stond Tantalos, tot aan zijn kin in het water van een vijver.

Hades knikte. ‘Ja, ja! Daar heb je hem! Deze vent heeft het zó bont gemaakt dat hij een wat, eh... creatievere straf verdiende dan wat de normale doden moeten ondergaan, begrijp je. Ik heb daarover met Zeus overlegd. En hij heeft dit persoonlijk zo geregeld. Zie je daar die vruchten hangen, vlak boven die schurk? Peren en vijgen! Maar weet je wat er gebeurt als hij er een probeert te plukken?’

Persephone schudde haar hoofd.

Maar juist op dat ogenblik stak Tantalos een arm uit, hij graaide naar de vruchten. En onmiddellijk weken de takken waaraan ze hingen terug; de klauwende hand van Tantalos woelde door de leegte.

Hades grinnikte. ‘Dát heb je ervan! Hoeveel honger hij ook heeft, hij zal die dingen niet te pakken krijgen!’

‘En dat water waarin hij staat?’ vroeg Persephone.

‘Let maar eens op...’ mompelde Hades.

Nu bukte Tantalos zich. Hij probeerde te drinken. Maar direct zakte het waterpeil omlaag.

‘Precies!’ riep Hades. ‘Hij mag een brandende dorst hebben, zijn mond zal het water *nooit* bereiken, hoe diep hij ook doorbuigt!’

‘Wat een kwelling...’ zei Persephone zacht.

‘Mooi woord’, zei Hades instemmend. ‘We kunnen dit van nu af aan “tantaloskwelling” noemen. Want dit alles is dus speciaal voor hem zo aangelegd.’ Hij grinnikte. ‘Dát heeft hij dan toch bereikt...’

‘Maar... Maar wat heeft die man uitgehaald? Waarom moet hij zóiets ondergaan?’

Hades haalde zijn schouders op. ‘Hij heeft een paar héél foute dingen uitgevroten... Maar het ergste is toch wel dat hij dacht dat hij zélf een god was. Verwaand, kortom. En niet zo’n beetje ook! Hij meende zelfs dat hij beter dan de goden was! Maar... hij was dus gewoon een mens. En daarom heeft hij het meest tergende gekregen wat mensen maar kan overkomen.’

‘Honger en dorst?’ vroeg Persephone.

Hades schudde zijn hoofd. ‘Het eeuwige net niet’, zei hij nadrukkelijk. ‘Ik geloof dat er voor die mensjes niks vreselijkers is... Goed. Kom op, ik heb het wel weer gezien. We gaan lunchen.’

